

Ledenorgaan
van de Vereniging voor Maatschappelijk
werk op Humanistische grondslag
'HUMANITAS'

No. 6 - 9e jaargang - november 1960

Redactie:
T. v. Grootheest en C. M. Swiebel
Redactie-secretaris: H. v. Schaaik

Administratieadres:
J. W. Brouwersstraat 16, Amsterdam-Z.,
telefoon 721044 — 721567 — 712051,
postgiro 582000.

VAN MENS TOT MENS

BEJAARDENHUISVESTING

Op 26 september waren enkele bestuursleden van de A. H. Gerhard Stichting, tot instandhouding van tehuizen voor buitenkerkelijke bejaarden, bij notaris E. Bennink Bol te Amsterdam om hun handtekening te zetten onder opnieuw vastgestelde (gewijzigde) statuten. De naam van de stichting luidt thans: HUMANISTISCHE STICHTING VOOR HUISVESTING VAN BEJAARDEN.

In de geschiedenis van de A. H. Gerhard Stichting, die op 25 maart 1959 door de Vrijdenkers Vereniging 'De Dageraad' (thans 'De Vrije Gedachte', vereniging tot bevordering van zelfstandig denken) werd opgericht en waartoe het Humanistisch Verbond op 21 december 1951 als mede-initiatiefnemer toetrad, wederom een belangrijk moment. De statutenwijziging betekende vastlegging van het resultaat van uitvoerige en diepgaande besprekingen tussen de hoofdbesturen van 'De Vrije Gedachte', het Humanistisch Verbond en de Vereniging voor Maatschappelijk Werk 'Humanitas'. Deze besprekingen hebben ertoe geleid, dat ook 'Humanitas' als mede-initiatiefnemer tot het in het leven roepen van de stichting wordt beschouwd. Het doel en de werkwijze van de stichting, zoals tijdens genoemde besprekingen overeengekomen, zijn in de statuten vastgelegd. In het bestuur van de stichting zijn van elk der constituerende organisaties vier bestuursleden opgenomen en de hoofdbesturen hebben daarenboven gezamenlijk een voorzitter benoemd.

Voortbouwende op de middelen, de kennis en de ervaring van de A. H. Gerhard Stichting en versterkt met de capaciteiten van de door 'Humanitas' benoemde bestuursleden, kan de Humanistische Stichting voor Huisvesting van Bejaarden haar vleugels thans wijder uitslaan tot leniging van de nood onder de bejaarden, die onderdak en verzorging behoeven en het op prijs stellen te worden gehuisvest in een huis, waarin zij zich, ook voor wat betreft hun levens- en wereldbeschouwing, 'thuis' voelen.

Eendrachtig zullen van nu af aan drie landelijke organisaties in de Humanistische Stichting voor Huisvesting van Bejaarden samenwerken. Deze stichting zal de werkzaamheden coördineren, plaatselijke initiatiefnemers adviseren en andere diensten verlenen. Veel 'door schade en schande wijs worden' zal plaatselijke initiatiefnemers kunnen worden bespaard en aan nu nog sluimerende initiatieven zal leven kunnen worden ingeblazen, omdat de omvangrijke taak, waarvoor velen tot nu toe terugschrokken, aanmerkelijk zal kunnen worden verlicht door

het bestuur en het bureau van de landelijke stichting, die zich ten doel stelt: 'het bevorderen van de totstandkoming van bejaardentehuizen op humanistische grondslag, in het bijzonder ten behoeve van bejaarden, die geacht willen worden niet tot enig kerkgenootschap te behoren, en voorts van al hetgeen met dit doel verband houdt in de ruimste zin des woords.' Aldus luidt het persbericht, waarin is vervat het resultaat van de machtiging, welke het congres van onze Vereniging van 31 oktober en 1 november 1959 te Rotterdam aan het hoofdbestuur heeft gegeven. Het hoofdbestuur werd nl. op dat congres gemachtigd tot overleg met het Humanistisch Verbond en 'De Vrije Gedachte' over een samenwerking in de A. H. Gerhard Stichting en beslissingen ten aanzien van deze samenwerking te nemen op basis van de volgende richtlijnen:

- bij opname wordt zoveel mogelijk voorrang verleend aan buitenkerkelijke bejaarden;
- inschakeling van de afdelingen bij de aanwijzing van bestuurders van een op te richten plaatselijke stichting in het verband van de A. H. Gerhard Stichting wordt voldoende gewaarborgd;
- plaatselijke activiteiten worden zoveel als mogelijk is behandeld in de geest van de nieuwe opzet;
- Humanitas krijgt in het bestuur van de A. H. Gerhard Stichting een vertegenwoordiging op een dusdanige basis, dat Humanitas een redelijke invloed krijgt;
- de plaatselijke stichting voor de bouw van een bepaald object behoeft de goedkeuring van het landelijk orgaan;
- er wordt landelijk toezicht gehouden op het budget;
- er komen landelijke richtlijnen ten aanzien van het opnamebeleid, met dien verstande, dat daarbij zoveel mogelijk aan buitenkerkelijken de voorrang wordt gegeven.

Het heeft moeite gekost om op basis van dit congresbesluit tot overeenstemming met het Humanistisch Verbond en 'De Vrije Gedachte' te komen, omdat ten aanzien van de organisatie van de bejaardenhuisvesting in een landelijke stichting deze beide organisaties aanvankelijk van een geheel ander standpunt uitgingen.

(Vervolg op pag. 2)

Na langdurige onderhandelingen is overeenstemming verkregen op alle punten en heeft het hoofdbestuur gemeend in overeenstemming met het congresbesluit te handelen door de organisatie te laten toetreden tot de A. H. Gerhard Stichting, waarvan de naam is gewijzigd en welke thans heet 'Humanistische Stichting voor Huisvesting van Bejaarden'. In de nieuwe statuten staat, dat de Stichting zijn doel tracht te bereiken door:

- a. het stimuleren van plaatselijke en/of regionale initiatieven en van het in het leven roepen van rechtspersoonlijkheid bezittende instellingen, die het oprichten en/of instandhouden en exploiteren van tehuisen en woningen voor bejaarden ten doel hebben;
- b. het adviseren van de in lid 1 bedoelde plaatselijke initiatiefnemers, respectievelijke besturen omtrent de bestuurlijke, bouwtechnische, financieel-economische en gerontologische aspecten van de huisvesting en verzorging van bejaarden;
- c. het in overleg met de plaatselijke instellingen bemiddelen bij bouwtechnische en financieel-economische aangelegenheden;
- d. het bevorderen van een doelmatig bedrijfs-economisch beheer bij de aangesloten instellingen, mede door het verrichten van diensten ten behoeve hiervan op administratief en aanverwant gebied;
- e. en voorts door alle andere wettige middelen, die voor het doel van de Stichting bevorderlijk zijn.

Hieruit blijkt, dat belangrijke waarde wordt toegekend aan het plaatselijk initiatief en dat het zwaartepunt voor de activiteit rondom bejaardentehuizen plaatselijk zal liggen.

Het bestuur van de Stichting wordt gevormd door een voorzitter en twaalf leden, waarvan er vier worden aangewezen door het Humanistisch Verbond, vier door 'De Vrije Gedachte' en vier door de Nederlandse Vereniging voor Maatschappelijk Werk 'Humanitas'. De besturen der plaatselijke stichtingen worden in overleg met het bestuur van de HSHB benoemd door de besturen van de ter plaatse bestaande afdelingen en gemeenschappen van de organisaties, die de landelijke stichting vormen. Het aantal leden, dat door ieder van deze besturen in het bestuur van de plaatselijke stichting wordt aangewezen, is afhankelijk van de plaatselijke verhoudingen.

Waarschijnlijk zouden sommigen onzer zich op het standpunt stellen, dat aan punt d van de richtlijnen van het congres niet geheel is voldaan. Het hoofdbestuur meende dit echter te moeten aanvaarden.

Met betrekking tot de zeggenschap van het bestuur van de Stichting ten aanzien van de aangesloten plaatselijke instellingen, dat zijn dus de stichtingen, die de tehuisen exploiteren, bepalen de statuten, dat het bestuur van de Stichting de volgende bevoegdheden heeft:

- a. de goedkeuring van bouwprojecten, van de uitvoering daarvan, van de wijze van exploitatie der gebouwen, casu quo van het verwerven en/of exploiteren van bestaande gebouwen;
- b. de goedkeuring van begroting en exploitatierekening, met dien verstande dat in geval van niet-goedkeuring, dit besluit met redenen omkleed en vergezeld van een advies waarin de wegen worden aangegeven die alsnog tot goedkeuring kunnen leiden, ter kennis van de betreffende instelling wordt gebracht;
- c. het geven van algemene richtlijnen ten aanzien van het opnamebeleid, met dien verstande dat zoveel mogelijk voorrang wordt verleend aan buitenkerkelijken;

- d. de schorsing van bestuursleden indien gehandeld wordt in strijd met beginselen of belangen van de stichting, doch niet dan na overleg met de gemeenschaps- casu quo afdelingsbesturen van de constituerende organisaties ter plaatse.

Verder is nadrukkelijk bepaald, dat, indien de uitoefening van deze bevoegdheden tot verschil van mening leidt met een aangesloten instelling, een commissie, bestaande uit de voorzitters van Humanitas, het Humanistisch Verbond en 'De Vrije Gedachte', beslist. Ook hierin acht het hoofdbestuur voldoende waarborgen gelegen, dat de nieuwe Stichting ruimte laat voor plaatselijk initiatief en verantwoordelijkheid.

Alles overziende meent het hoofdbestuur, dat aan de geest van het congresbesluit van 1959 is voldaan.

Het is dan ook de wens van het hoofdbestuur, dat alle plaatselijke stichtingen van Humanitas op het gebied van de bejaardenhuisvesting, in welk stadium de bouw of bouwplannen van deze stichtingen zich ook mogen bevinden, zich bij deze landelijke stichting zullen aansluiten en dat ook alle afdelingen, die plannen tot bejaardenhuisvesting aan het ontwikkelen zijn, doch nog geen plaatselijke stichting hebben opgericht, zich met de HSHB in verbinding zullen stellen, ten einde, binnen de landelijke organisatie, met de HSHB tot de juiste vorm voor de te zijner tijd op te richten plaatselijke stichting te komen.

Het is uiteraard bij het hoofdbestuur bekend, dat een reeds opgerichte plaatselijke stichting een juridisch zelfstandig leven leidt. Dit staat evenwel een toetreding tot de HSHB niet in de weg en het hoofdbestuur verzoekt u deze aansluiting zo spoedig mogelijk tot een feit te maken door het aangaan van een overeenkomst of het wijzigen van de statuten.

Verder acht het bestuur het noodzakelijk nog eens nadrukkelijk te stipuleren, dat de consequentie van de aangegane samenwerking is, dat de afdelingen niet buiten de HSHB om initiatief ontwikkelen op het gebied van de bejaardenhuisvesting.

Indien het plaatselijk initiatief er toe zou leiden, dat samenwerking gezocht moet worden buiten de HSHB, dan kan dit slechts bij zeer hoge uitzondering geschieden en dan nog wel nadat voor elk geval afzonderlijk de nadrukkelijke toestemming van het hoofdbestuur is verkregen. Immers alleen bij de grootst mogelijke concentratie van krachten der buitenkerkelijke organisaties — dus met een goed geoutilleerd toporgaan — zijn de maximum mogelijkheden tot het inhalen van de achterstand op het gebied der bejaardenhuisvesting voor niet-kerkelijken tot volle ontplooiing te brengen.

Ten slotte kan nog worden opgemerkt, dat door de betrokken hoofdbesturen de afspraak is gemaakt, dat al het maatschappelijk werk, dat ten behoeve van bejaarden, die in de bij de HSHB aangesloten stichtingen gehuisvest zijn, door Humanitas zal worden verricht, uiteraard voor zover betrokkenen zulks zelf wensen.

Wij vrouwen, dat alle afdelingen con amore met de getroffen regeling zullen medewerken.

Dominee bezoekt een school en knoopt een gesprek aan met Pietje: 'Waarom zijn jouw ouders eigenlijk lid van Humanitas, kun jij me dat vertellen?' Antwoord van Pietje: 'Als je bij Humanitas hoort ben je pas een echt mens'.

ORANJEKALENDER 1961

Deze fraai verzorgde kalender, de 14e uitgave van het Nederlands Verbond der Verenigingen 'Pro Juventute', is thans weer verkrijgbaar ad f 2,85. Besteladres: Kalenderactie 'Pro Juventute', Postbus 7101, Amsterdam-Z. II. Postgiro 517400, tel. 020-79.09.49.

IN MEMORIAM

W. W. KAASJAGER

(voorzitter afdeling 's-Hertogenbosch)

Met het overlijden van onze vriend W. W. Kaasjager op 4 oktober heeft ook de afdeling Den Bosch van Humanitas, waarvan hij vele jaren reeds voorzitter was, een groot verlies geleden.

Ook in kringen van andersdenkenden kende men zijn grote innerlijke bewogenheid, wist men dat hij gedreven werd door de oprechte wil om daar te helpen, waar hulp dringend nodig was. Daarom luisterde men naar hem, had zijn woord gezag.

Zo heeft hij in de loop der jaren iets kunnen doen, iets kunnen betekenen voor velen, die in hun grote nood bij hem kwamen.

Wij zullen Kaasjager erg missen.

Gewestelijke centra van Humanitas

Een congresbesluit krijgt vorm

Op papier waren ze al enkele jaren gereed, de gewestelijke centra van Humanitas. Op één van de congressen werd het besluit tot instelling van deze organen in onze vereniging genomen, dat was het begin.

Sindsdien is er aan de vormgeving van deze centra hard gewerkt en de resultaten zijn niet uitgebleven. Noord-Holland, Zuid-Holland, Overijssel zijn reeds 'officiële' centra met huishoudelijk reglement en al. Maar ook in Drente, Utrecht, Friesland en Groningen zijn de gewestelijke besturen actief en is het slechts een kwestie van formaliteiten, dat zij nog niet officieel met het predicaat 'gewestelijk centrum' kunnen worden versierd.

Snelle groei een noodzaak

Het is niet toevallig, dat de gewestelijke centra zo snel tot stand zijn gekomen, de noodzaak lag er vanuit het werk. Immers de steeds toenemende activiteiten van de afdelingen en de toename van het aantal afdelingen zelf, maakten het onmogelijk op een voldoende en regelmatige wijze de besturen van de afdelingen van advies te dienen.

De bezetting van het Centraal Bureau was daarvoor niet alleen te klein, maar vaak was de afstand ook te groot. Je wipt nu eenmaal niet even van Amsterdam naar Middelburg of naar Marum of noemt u maar op welke verafgelegen plaats dan ook. Zeker, het gebeurde heus wel als het nodig was, maar van een regelmatig contact kon uiteraard slechts zelden sprake zijn. Bovendien, er is niet alleen sprake van een geografische afstand, men kan ook spreken van een 'mentale afstand'. Want zelfs in onze 20ste eeuw met zijn sterk ontwikkelde communicatiemiddelen zijn de verschillen in levensstijl en gewoonten van de bevolking in onze provincies nog vrij groot. Een Zeeuw is 'anders' dan een Fries en tussen de gewoonten en opvattingen van de doorsnee Amsterdammer en een inwoner van Hoogeveen vallen ook nog wel enige verschillen waar te nemen. Hoewel de medewerkers van het Centraal Bureau altijd zoveel mogelijk hebben getracht met deze verschillen rekening te houden, konden zij zich onmogelijk geheel in een plaatselijke of regionale situatie verdiepen.

Gewestelijke Centra ontmoetingsplaats.

Hoe werkt een gewestelijk centrum? Om dit uit de doeken te doen is het wellicht het beste om na te gaan wie er deel van uitmaken. Dit zijn in de eerste plaats de vertegenwoordigers van de afdelingen in de provincie, daarnaast degenen die Hu-

manitas vertegenwoordigen in provinciale samenwerkingsorganen, eventueel de correspondenten, en bovendien de contactpersoon van het Centraal Bureau. De leiding berust bij de Centrumraad, voor de dagelijkse leiding tekent het dagelijks bestuur. Uit deze opsomming blijkt al wel, dat het centrum een ontmoetingsplaats is van de afdelingen in een bepaalde provincie en van de afdelingen met het Centraal Bureau. Terwijl tevens met de vertegenwoordigers in de verschillende provinciale organen via het centrum het contact kan worden onderhouden. Daarnaast heeft het centrum tot taak het werk van Humanitas in de provincie zoveel mogelijk te bevorderen. Dat is geen eenvoudige taak en de meeste centrumbesturen zijn er dan ook toe overgegaan aan het gewestelijk centrum een functionaris te verbinden, die zich voor een groot gedeelte van zijn of haar tijd met deze taak bezig kan houden. In Noord-Holland is dat mejuffrouw mr. H. van Amerongen, in Overijssel mevrouw H. J. Roes, in Zuid-Holland de heer G. Strookappe, in Drente de heer W. J. Wolters, en op 1 september is daar nog bijgekomen de heer W. Post voor Noord-Brabant en Zeeland. Voor 1961 staat de aanstelling van provinciale functionarissen in Groningen, Friesland en Gelderland op het programma. Het is in het begin even zoeken en tasten geweest naar de juiste taakafbakening van de landelijke en provinciale functionarissen, maar al werkend en zonnig samen besprekend zijn wij een eind in de goede richting gevorderd. De samenwerking die thans is ontstaan en die nog verder zal moeten worden verwezenlijkt heeft reeds tastbare resultaten opgeleverd.

Belangrijke bijdrage bij de verdere ontwikkeling

De gewestelijke centra zullen bij de verdere ontwikkeling van Humanitas zeker een belangrijke rol te vervullen krijgen. Naast de directe werkzaamheden nl., die namens het Centrum veelal door de functionaris worden verricht, zullen in het centrum de besprekingen kunnen plaatsvinden over de wensen en behoeften van de afdelingen en de mogelijkheden die er in de provincie voor Humanitas liggen. Dit zal mede de bouwstof kunnen vormen voor het landelijk beleid, zodat een waarlijk tweerichtingsverkeer ontstaat tussen het hoofdbestuur met zijn landelijke sectie enerzijds en de afdelingen anderzijds. Een meer harmonische ontwikkeling van het werk van onze vereniging zal daarvan zeker het gevolg zijn. En daar gaat het in de eerste plaats om, geen organisatie om de organisatie, maar een bevordering van de samenwerking van alle geledingen van de vereniging met als uiteindelijk doel een betere uitvoering van het werk.

Gesprekken met vrijwillige medewerkers (III)

Plattelandsvrouw - bestuurslid

Zij woont in W., een mij onbekend plaatsje in een verre, noordelijke provincie. Tweeënhalf uur met de trein, daarna een uur met de bus door een welvarende streek, waar de vette klei op een speciale manier ruikt en de mooie behuizingen van de rentenier-boeren — soms met de deel ertegenaan gebouwd — het vlakke landschap schijnen te karakteriseren. Het giet, het plénst! En als de bus je dan in de steek laat en onherroepelijk langs de rechte dorpsstraat verdwijnt, vraag je je wel af wat je begonnen bent.

Achter het raam van een van de huizen staat een struise vrouw te wenken, ze doet de deur open en wijst met vriendelijke bezorgdheid de weg. Het valt mee, ik ben vlakbij het grote oude huis.

Het is er warm, niet alleen van de roodgloeiende kachel. Mijn knappe gastvrouw is levenslustig en goedlachs, dat is mijn eerste indruk.

Heel eenvoudig...

De onvermijdelijke inleiding tot het vraaggesprek wordt snel afgewerkt. Jaren geleden is ze in een andere plaats begonnen een afdeling op te richten, nu zijn er al plannen voor een derde... ergens in de provincie. Hoe? Heel eenvoudig, eerst de leden van het Humanistisch Verbond en andere buitenkerkelijken thuis opzoeken — meestal 's avonds — en vertellen wat Humanitas doet en wil. Voor de start is bejaardenzorg altijd wel een goed aanknopingspunt. Dat is het begin: eerst leden werven, daarna bekijken of er een afdeling komen kan. Het klinkt inderdaad eenvoudig, maar als ik naar buiten kijk en me voorstel dat dit werk ook in de winter gedaan wordt, krijg ik een groot respect voor onze leden die zo iets gedaan hebben en er nog steeds mee bezig zijn.

Ze kwam in het bestuur, eerst van de afdeling, later van het Gewest. 'Ik mag het werk graag doen,' zegt ze. Bovendien zijn er nog bestuursfuncties van de AVO en de kankerbestrijding, waarin zij emplot vindt voor haar activiteit in vrije uren.

De heer des huizes is directeur van een werkplaats voor mindervaliden en actief lid van diverse verenigingen. Hij heeft geen bezwaar tegen het werk van zijn vrouw, integendeel, 'hij moedigt me zelfs aan. Mijn man en twee dochttertjes hoeven er gelukkig niet onder te lijden, als ik weg ben zorgt mijn man

overal voor. Trouwens, mijn kinderen doen ook al mee, vaak vragen ze me of ik niet iets doen kan voor deze of gene, van wie ze gehoord hebben dat hij in moeilijkheden zit.'

'Boerenadel'

'Heeft u gemakkelijk contact met de boerinnen in de buurt?' 'Dat valt tegen. Er is hier veel zgn. boerenadel, met een 'eigen' karakter, men kijkt wel eerst terdege de kat uit de boom. Sinds kort is er meer sociaal contact met de middenstand. Ik ben lid van de plaatselijke Vereniging voor Huisvrouwen, neen, geen bestuurslid!'

Als je er de tijd voor hebt!

Er wordt gebeld en mijn gastvrouw gaat opendoen. Een jongensstem klinkt en dan de hare: 'Vanmiddag heb ik geen tijd voor je, je kunt er nog wel een lesje bij maken.'

'Ik kan het niet helpen dat ik u verstond,' zeg ik, 'maar geeft u nu ook nog les?' Ze lacht: 'Ik help een van de jongens uit het dorp een beetje met zijn Engels. Ik ben onderwijzeres, maar heb nooit voor de klas gestaan. Toen ik klaar was met mijn opleiding was er een overschot van leerkrachten. Nu maak ik me hier weleens nuttig door het bijwerken van leerlingen, ik heb er nog een, voor wiskunde. Ach, als je er de tijd voor hebt ('O,' zeg ik) is het prettig om mensen te helpen. In een ander dorp woont een gezin dat in moeilijkheden is geraakt en waar ik nu al een paar jaar een keer in de week heen ga.' Ze vertelt van dit gezin en het is duidelijk, dat dit helpen geen loos gebaar is.

'Toch moet je ervoor oppassen dat je niet te veel voor anderen gaat beredderen, men moet leren op eigen benen te staan en zelf met de moeilijkheden te leven.' Deze zwakheid wordt dan toch wel degelijk onderkend. Verrassend: 'Mijn man schrijft revues, hij is bestuurslid van een speeltuinvereniging van alle gezindten — een unicum in deze streek — en ieder jaar wordt een voorstelling gegeven. Daar hebben we het ook aardig druk mee.'

Men moet weten dat wij mensen genoeg hebben

'Heeft het feit, dat u lid bent van het gewestelijk bestuur, nu alleen maar administratieve consequenties?'

'Neen, ten eerste zijn er de vergaderingen, die een keer per maand in de hoofdstad worden gehouden, behalve 's zomers. Verder heb ik een tijdlang — met de voorzitter van het gewest — Humanitas vertegenwoordigd in de zgn. 'zuilenvergaderingen'. Het was niet nodig dat iedere organisatie twee vertegenwoordigers zond, de anderen deden het echter wel en ik kon het niet uitstaan dat Humanitas met minder afgevaardigden zou komen. Men moet weten dat wij mensen genoeg hebben, al hoeft je dan ook niet met z'n tweeën het woord te doen.'

Mijnheer komt thuis. Er zijn moeilijkheden geweest met een van de mannen op de werkplaats. Uit het gesprek dat hierover volgt is goed te merken dat ik te gast bij een echtpaar dat elkaars werk kent en met grote belangstelling volgt.

Voorzitter in een grote stad

'Het is Humanitas geworden, het had net zo goed onderwijs, vakbeweging of iets anders kunnen zijn. Ik weet niet goed waarom ik er in 1946 mee begon, het kan wel zijn dat het ten slotte toch het meest bij me paste.'

De man tegenover me is onderwijzer en sinds 1953 voorzitter van onze vereniging in een der grootste steden van Nederland.

In 1946, toen Humanitas als 'Stichting' in een andere stad werd opgericht, werd hij er tot voorzitter benoemd. Hij was toen verbonden aan een bijzondere school, 'die mij in staat stelde mijn sociaal-pedagogische neigingen de vrije teugel te laten.' In deze beginjaren van de Stichting was er voor de kleine organisatie ontzaglijk veel te doen. Een maatschappelijk werker was er niet en voorzitter en secretaris brachten zelf de steun rond bij een aantal bejaarden en 'deden huisbezoek'. Veel improvisatie was vereist en in gezamenlijk overleg werd gepoogd de moeilijkheden van de steunzoekenden op te lossen. Er was van alles te doen, zoveel in feite dat, toen in 1951 de overplaatsing kwam, hij vastbesloten was niet te veel functies tegelijk te accepteren. 'Als je het gevoel hebt dat je de zaken niet meer alle aandacht kunt geven omdat het er te veel zijn, wordt het leven een hel,' zegt hij.

We moesten van de grond af beginnen.

'Pas in 1953 kreeg ik een huis in deze stad toegewezen en toen had ik dus eigenlijk geen argument meer om het mij aangeboden voorzitterschap van deze afdeling te weigeren. Ik had er niet zoveel zin in, ik houd meer van de uitvoerende activiteit van het maatschappelijk werk dan van de organisatie hiervan. Achteraf heb ik er toch geen spijt van, er was zoveel te doen. Toen ik hier kwam dacht ik, dat er in een grote stad als deze al een uitgebreid 'Humanitasbedrijf' zou bestaan, maar dat viel tegen. We moesten van de grond af beginnen. Zeker, er bestond al een begin van gezinsvoogdij en reclassering. De algemene maatschappelijke zorg werd nog in hoofdzaak door enkele vrijwilligers verricht. Van de meer naar buiten tredende, het maatschappelijk werk rakende activiteiten, mogen genoemd worden de verstrekking van de HARK-goederen en later, in 1953, van kleding en schoeisel, als gevolg van de februari-ramp. Intussen was de wijksgewijze opbouw van de afdelingen voltooid. Wij hebben altijd wel begrepen dat de kwaliteit van ons werk zo goed mogelijk moest zijn, er moesten dus ook opgeleide krachten komen, maar die waren niet gemakkelijk te krijgen. Een van de moeilijkste opgaven voor Humanitas is altijd geweest het vinden van vakkundig kader, wellicht ook door de hoge eisen die wij — bewust — stellen. Door dit gebrek aan kader ben ik nu ook nog voorzitter van de Groep Gezinsvoogdijverenigingen en als zodanig bestuurslid van het hier bestaande overkoepelende orgaan van alle Kinderbeschermingsinstellingen. Andere functies? Secretaris van de Stichting Bijzonder Gezinswerk, lid van het Hoofdbestuur van Humanitas, lid van het D.B. U ziet, ik ben wel helemaal in het organisatorische werk verzeild geraakt!'

Papa, je moet kijken!

Op dit moment wordt ons gesprek onderbroken. In de huiskamer zit het gezin rond het televisietoestel en nu komt een van de dochters waarschuwen: 'Papa, je moet kijken!' Het is een reportage over spastische kinderen. Dit incident is tekenend voor de houding van het gezin tegenover de belangstelling van vader, over dit punt hoef ik niets meer te vragen.

Deur dicht voor alle andere activiteiten

Als we weer rustig zitten, zegt mijn gastheer: 'Ik heb leren beseffen, dat met dit voorzitterschap de deur werd dichtgedaan voor alle andere activiteiten. Deze stad is zo groot, dat mijn functie veel heeft van die van voorzitter van een gewest. Behalve de uitbreiding van het maatschappelijk werk was onze belangrijkste taak in de afgelopen zeven jaar: de verovering van onze plaats te midden van een bevolking, een overheid en een aantal particuliere organisaties van maatschappelijk werk, die ons nog moesten leren kennen. Wij moesten de erkenning als gelijkwaardig partner bereiken en waar maken.

Compensatie

Toch heb ik voldoende compensatie voor dit organisatorisch werk. In mijn dagelijkse arbeid sta ik wel degelijk midden in de praktijk. Ik ben hoofd van een volksschool en er zijn veel leerlingen, die geholpen moeten worden, ik heb dus veel contact met de ouders en ken het milieu waaruit deze kinderen

komen. Je neemt van school veel mee naar huis om over te piekeren, er zijn teleurstellingen, je probeert op een andere manier te helpen, net zo lang — het duurt weleens twee jaar — tot je je zin krijgt en je doel is bereikt.' 'U bent dus een soort gezinsvoogd voor velen?' vraag ik. 'Zo zou je het kunnen noemen. Men heeft me weleens gevraagd gezinsvoogd voor de vereniging te worden, maar u begrijpt dat ik dat er niet meer bij kan doen. Ik heb mijn eigen werk, dat ik wat breder opvat, het werk voor Humanitas, dat niet alleen organiseren meer is, maar ook dieper doordenken, daarnaast mijn gezin. Ik vraag me weleens af of ik niet wat moet afschuiven. Dat kan alleen gebeuren met mijn vertegenwoordigende functies. We moeten mensen vinden over wie de verantwoordelijkheid kan worden verdeeld, dat komt ook aan het werk ten goede. De elf onderafdelingen zouden grotere verantwoordelijkheden moeten hebben, vele leden zouden moeten worden ingeschakeld voor belangrijker taken, onder leiding van een maatschappelijk werkster, want de kwaliteit van het werk moet goed blijven.'

Boeiend

'Hoe is de samenwerking met de andersdenkenden?'

'Uitstekend en bijzonder boeiend. Telkens weer word je gedwongen je te realiseren wat je eigenlijk wilt, je moet je als het ware tegen de anderen afzetten, d.w.z. dat de denkbeelden van de anderen je telkens weer confronteren met je eigen plaats in de samenleving. We komen hierbij weleens voor verrassingen te staan, onlangs hoorde ik van een zijde waarvan ik het helemaal niet verwacht had, dat ook daar de vrijheid van keuze voor de hulpzoekende klant zo belangrijk geacht wordt!'

Sociale bewogenheid van de arbeider

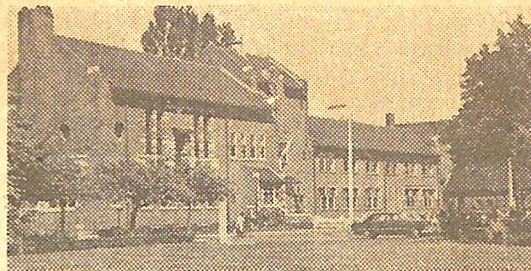
'Werkt het karakter van deze stad ook door in de mensen, ik bedoel hiermee, merkt u hier een verschil met de bevolking van andere grote steden?'

'Ik zou zeggen van wel. Onze stad neemt zijn eigen plaats in. De mensen komen, naar mijn idee, meer emotioneel tot ons met de sociale bewogenheid van de arbeider. Het percentage arbeiders-leden is hier groot. Het lijkt my, dat men hier ook wat praktischer aangelegd is, meer zakelijk ingesteld dan elders. Men durft hier ook grote risico's te nemen.'

Onze vereniging heeft vele afdelingen en elke afdeling heeft een bestuur, groter of kleiner, bestaande uit mensen die dit werk in hun vrije tijd doen. Het is zoiets vanzelfsprekends geworden, dat je er eigenlijk niet bij stilstaat wat een verantwoordelijkheid zij hiermede op zich genomen hebben en hoe belangrijk zij in feite zijn voor ons werk. Zij moeten de activiteiten organiseren en leiden, plannen maken voor de toekomst (en ervoor zorgen dat de gelden voor die plannen binnenkomen), enzovoort, enzovoort! Voor iemand die zijn taak ernstig opvat, is dit wel een zeer zware opgave! Onze vereniging is gebaat met bestuursleden, die door hun 'vrijtijdsbesteding' erkenning en waardering voor het werk van Humanitas verwerven.

CHARLEY LOEN

De vaart zit erin

Raadhuis van Zwijndrecht

In diverse gebieden van ons land zijn grote ontwikkelingen gaande. Om enkele te noemen: wie heeft niet gehoord van de boeiende Deltawerken? Daarnaast van de grote werken in de polders van de gewezen Zuiderzee? Wie volgt niet de grootse ontwikkelingen van veel industriegebieden? We schenken doorlopend aandacht aan deze economische en technische ontwikkelingen.

Vaak komen andere, evenzeer nodige, werkzaamheden en ontwikkelingen daardoor wat op de achtergrond en krijgen minder aandacht. Een bescheiden werkterrein, dat niet zo aan de weg timmert en niet zo spectaculair kan zijn, is het maatschappelijk werk. Ook al heeft dit werk de laatste vijftien jaar een grote ontwikkeling doorgemaakt, toch blijft het zijn bescheidenheid houden. Het is daarom goed, dat zo af en toe iets naar voren gebracht kan worden, wat werkelijk het vermelden ten volle waard is. Waarmee niet gezegd wil zijn, dat het andere minder vermeldenswaard is. Maar gezien de aard van dit werk leent het zich vaak moeilijk voor publiciteit.

Dit keer willen we een plaats noemen, waar het werk van Humanitas zich in korte tijd zodanig ontwikkelde, dat het de moeite waard is er even bij stil te staan. De snelle groei ter plaatse behoort bij de snelle ontwikkeling van het economische en technische bestaan aldaar. Het is Zwijndrecht, een plaats, die zich in een luttel aantal jaren snel heeft uitgebreid, het karakter van een dorp heeft verloren en tot de steden kan worden gerekend. Op 1 januari 1947 telde het 14.149 inwoners. Momenteel is dit aantal gegroeid tot 22.000. De industrie heeft sterk haar stempel op de plaats weten te drukken. Verschillende bedrijven hebben zich uitgebreid of vestigen er zich. De woningen rezen met tientallen uit de grond. De gemeente moest zich daarbij aanpassen en bouwde een geheel nieuw raadhuis. Van dit moderne gebouw ziet u hierbij een foto, die duidelijke taal spreekt over de moderne aanpak en visie ter plaatse. Hier wordt echter de mens in zijn intermenselijke relaties en moeilijkheden evenmin vergeten, zoals uit het volgende kan blijken.

In 1959 vonden er enige besprekingen plaats met personen die oog en begrip hadden voor die zo belangrijke kant van het menselijk bestaan met de daarin voorkomende moeilijkheden. Men achtte het

gewenst, dat het maatschappelijk werk zo goed mogelijk met de meest moderne middelen zou worden aangepakt. In januari 1960 besloten deze mensen — ruim twintig in getal — dit werk op te bouwen. En ze deden het met een vaart die helemaal paste in het kader van de snelle plaatselijke ontwikkeling. Na een maand was hun aantal al gegroeid tot een vijftigtal. Men bereikte dit door persoonlijk gesprek. En het ging door. Toen kwam de ontdekking, dat er te Zwijndrecht een maatschappelijk werkster woonde. Deze werd ingeschakeld, zo maar. Ze zat erin, voordat ze goed wist wat er gebeurde. En... ze heeft er geen spijt van.

Bijna tegelijkertijd vond men een meisje, dat er voor voelde in de gezinsverzorging te gaan werken. Maar... ze was nog geen achttien jaar. Dit is ze onderwijl geworden en ze is nu in het gezinsverzorgingswerk betrokken. In februari aanstaande gaat ze naar de opleiding voor gezinsverzorgster.

Nu was het nodig, wilde men met het gezinsverzorgingswerk beginnen, een manier te vinden waardoor dit mogelijk werd. Gelukkig was er de afdeling Humanitas te Dordrecht, die een flinke instelling voor gezinsverzorging bezit. Deze afdeling was direct bereid na te gaan hoe men Zwijndrecht kon helpen. In juli kwam het tot de principiële uitspraak tot samenwerking te komen. Dordrecht hielp in voorkomende gevallen te Zwijndrecht. De aanstaande gezinsverzorgster te Zwijndrecht kon daarna reeds voor halve dagen worden ingeschakeld; de overige tijd had ze nog ander werk. En in oktober, om precies te zijn 17 oktober, is ze geheel in het werk voor de gezinsverzorging te Zwijndrecht aangesteld.

Daarmee is nog niet alles genoemd. Het aantal leden breidt zich al maar uit. Op het ogenblik is het de 250 gepasseerd. Hoe dit zo snel gaat? Het bestuur werkt uit alle macht, maar ook de andere leden doen wat ze kunnen. Zo kwam op een ledenvergadering naar voren, dat een der leden in enige maanden tijds een veertigtal nieuwe leden had gewonnen, een ander zestien en zo meer. Een der aanwezigen, die evenals de anderen een vijf- tot tiental leden zou proberen te werven was, gezien zijn drukke werkzaamheden, er nog niet toe gekomen om de belofte in te lossen. Hij voelde zich zo zeer te kort geschoten, dat hij dit zelf

uitsprak en... aan het werk sloeg. Op die manier gaat het al maar door. De vaart zit er in. En we kunnen er op rekenen, dat deze er in blijft zitten. We kunnen er op rekenen, omdat hier zoveel personen van het noodzakelijke en mooie werk doordrongen zijn. Zodoende kan de afdeling zich wekelijks — bijna dagelijks — uitbreiden. En het werk zelf breidt zich ook uit, zodat de maatschappelijk werkster en de vrijwillige krachten praktisch werk verrichten.

Het bestuur, dat pas op een ledenvergadering werd benoemd, toen men na veel overleg en bespreking — het onderling open overleg speelt hier zulk een grote rol — de juiste mensen hiervoor uit alle groeperingen, die men maar kon bereiken, meende te hebben bereid gevonden, zet de zaak 'op volle kracht vooruit'.

Het bestuur zoekt naar meer krachten voor de gezinsverzorging. Maar het heeft ook goede contacten gelegd met ter plaatse bestaande instellingen voor maatschappelijk werk van de overheid en de kerkelijke groeperingen. Verder legt het contacten met bedrijven en waar dit mogelijk is. Het zorgt tevens voor goede publiciteit. Het beraamt plannen op een dusdanige wijze, dat deze goed kunnen worden uitgevoerd. Behalve de nu genoemde werkzaamheden, komen ook andere naar voren, met name de reclasering (deze in samenwerking met het Nederlands Genootschap tot Reclasseering) en men denkt ook aan het kinderschermingswerk. Gezien dit alles leek het een goede reden, hierover eens in dit blad een stukje te schrijven.

Zwijndrecht groeit als plaats. Het is een der Drechtsteden die in de komende jaren een belangrijke rol in de ontwikkeling van ons land gaan spelen. Zwijndrecht zal binnen afzienbare tijd uitgroeien tot een stad van 40.000 à 60.000 inwoners.

Humanitas wil mede ter plaatse zorg dragen, dat de ontwikkeling van het maatschappelijk werk gelijke tred houdt met de plaatselijke ontwikkeling, zodat de maatschappelijke moeilijkheden, die bij mensen voortdurend ontstaan, de volle aandacht krijgen en Humanitas wil ervoor zorgen, dat telkens de best mogelijke oplossing wordt gevonden. Daarom hier even hulde aan deze jonge afdeling en onze wens: behouden vaart bij uw 'op volle kracht vooruit', bij de opbouw van Zwijndrecht.

G. STROOKAPPE

Leden van de Staten Generaal in 'Ellinchem'

Op 28 september jl. bracht een zevental leden van de Tweede Kamer der Staten Generaal een bezoek aan 'Ellinchem', als onderdeel van een tocht die de Kamerleden maakten langs de verschillende vormen van humanistische activiteit in Nederland, op uitnodiging van het Humanistisch Verbond. Op het programma stond onder meer een bezoek aan het Erasmushuis te Utrecht, het conferentieoord van het Humanistisch Verbond te Nunspeet, 'De Ark', enige militaire tehuizen en het A. H. Gerhardhuis, tehuis voor bejaarden te Amsterdam.

Het bezoek aan 'Ellinchem' viel samen met de viering van het 8-jarig bestaan van het huis. 'Ellinchem' had zich daartoe van een passend uiterlijk voorzien. De vlaggen hingen uit, de groepskamers waren versierd, er was een kleine tentoonstelling van handenarbeid en in de gang hing het feestprogramma dat 's avonds zou worden uitgevoerd.

Het bezoek van de kamerleden kreeg daardoor een wat feestelijke omlijsting. Na een korte inleiding van ondergetekende over het doel en de werkwijze van het tehuis, bleek uit een groot aantal vragen de grote belangstelling van de aanwezigen voor de grote vraagstukken waarvoor de kindbescherming staat, met

name het probleem van de hulp aan de ernstig gestoorde kinderen kreeg het volle pond. In Nederland ontbreekt het nog aan voldoende tehuizen die deze kinderen kunnen behandelen. Uiteraard was ook onderwerp van gesprek de vraag wat het humanistisch element in de opvoeding op 'Ellinchem' uitmaakt, daarnaast vragen over de plaats van het tehuis in de dorpsgemeenschap en de houding van de gemeentelijke overheid tegenover het werk van de stichting. Aandacht werd ook geschonken aan het subsidiebeleid en de financiering van het kindbeschermingswerk.

Eigenlijk te vroeg moest de voorzitter van het Humanistisch Verbond, dr. J. P. van Praag, met het oog op het tijd-

schema een einde maken aan het gesprek. Ten slotte werden het tehuis, de groepskamers en de slaapkamers bezichtigd. Wij waren het met elkaar volkomen eens, dat 'Ellinchem' een opknappertje wel kon gebruiken. Mede dank zij de hulp van de overheid zal 'Ellinchem' dit opknappertje ook krijgen.

Wij, op 'Ellinchem' hopen bijzonder dat het bezoek er toe heeft mogen bijdragen dat een beter begrip wordt verkregen van het maatschappelijk werk dat in het verband van de humanistische organisaties wordt verricht en dat specifieke kindbeschermingsproblemen een steeds warmer belangstelling zullen krijgen bij steeds meer leden van de Staten Generaal.

Om kwart over vier, drie kwartier achter op het schema, vertrok de groep naar het humanistisch militair tehuis 'De Leemberg' te Nunspeet.

We zien terug op een bijzonder plezierig bezoek waaruit warme belangstelling sprak voor het kindbeschermingswerk.

H. J. BEUKE

Bejaardenzorg in Rotterdam

Begunstigd door goed weer maakte de Bejaarden Sociëteit aan de Mijntstraat met haar leden (46 personen) een tweede uitstapje in dit jaar. De tocht leidde deze maal naar de Deltawerken. We vertrok-

ken half negen vanaf ons sociëteitsgebouw naar Hellevoetsluis, met een koffiestop in de 'Sextant', van waaruit we een prachtig uitzicht hadden over het Haringvliet. Daarna met de rederij 'Delta' een tocht over het Haringvliet naar de bouwput. Aan boord vertelde een explicateur de opzet en uitvoering van het Deltaplan. Zijn duidelijke uiteenzetting werd met grote belangstelling gevolgd. De tocht duurde ruim 1½ uur. Hierna werd de bus weer opgezocht en vervolgden we onze tocht van Hellevoetsluis dwars over het eiland Voorne naar Oostvoorne, vervolgens lang Den Briel over de grote weg weer op Rotterdam aan en dan via Schiedam, Vlaardingen, Maassluis naar Hoek van Holland.

Het doel, het August Reitsmahuis, was nu spoedig bereikt en we werden hartelijk welkom geheten door mevrouw Snel en haar assistenten. Opnieuw was er veel belangstelling voor het mooie huis, maar in de eerste plaats voor de uitstekende warme maaltijd! Al te gauw ging de tijd voorbij. De bedoeling om ook nog een druivenkas te bezoeken kon wegens tijdsgebrek niet doorgaan, nog even genieten van een kopje thee en dan vlug instappen voor de terugtocht naar Rotterdam alwaar we half vijf weer op de plaats van vertrek arriveerden. Het was een prachtige dag die nog lang in de herinnering zal blijven.

W. A. v. d. Burg-de Bree

Nieuws uit afdelingen en gewesten

Amsterdam

Het bestuur van de afdeling heeft na lang zoeken beslag weten te leggen op een gebouw, dat spoedig in gebruik zal worden genomen als afdelingskantoor. Het pand Den Texstraat 1 heeft drie verdiepingen, waarin het snel gegroeide apparaat van deze afdeling op behoorlijke wijze kan worden ondergebracht. Een groot aantal vrijwillige medewerkers heeft zich bereid verklaard te helpen met het behang- en verfwerk en met allerlei andere karweitjes, die nu eenmaal nodig zijn om een kantoor bewoonbaar te maken.

Coevorden

Deze afdeling, die in 1958 werd opgericht, passeerde in september jl. de 100 leden.

Zwijndrecht

Een half jaar na de oprichting telde deze afdeling van Humanitas meer dan 200 leden!

Hengelo

Het 'Verzorgingshuis Humanitas' voor bejaarden werd in september betrokken. Het nieuwe gebouw (negen eenpersoonskamers en een tweepersoonskamer) zal nog niet officieel geopend worden, omdat er plannen bestaan om er reeds het volgende jaar een nieuwe verdieping op te laten bouwen.

Hollandseveld

Op 1 oktober werd een gezinshelpster aangesteld, in het kader van de nieuwe plaatselijke sectie gezinsverzorging.

Assen

Ook deze afdeling is per 1 oktober met gezinsverzorging gestart.

Leiden

In september werd in de 'Tuinstad' een derde bejaardensociëteit geopend.

Gewest Drente

De heer J. Terlouw is met ingang van 1 oktober mej. L. Hijmans, als contactpersoon voor dit gewest, opgevolgd.

Centraal Bureau

Om gezondheidsredenen zal mej. M. Dijkstra de laatste drie maanden van het jaar niet op het Centraal Bureau aanwezig zijn. Zij hoopt haar werkzaamheden op 1 januari 1961 te hervatten.

Cerepatricerendenzorg

De heer I. Sluiter, voorzitter van de Landelijke Sectie, keerde begin september in het land terug. Mej. S. Hijmans heeft per medio september haar werkzaamheden hervat.

Ten bate van gerepatricerendenzorg en algemeen maatschappelijk werk

Bij Humanitas staan we voor niets. Collectes, bazaars, het zijn zo van die zaken, waarvoor de afdelingsbesturen hun (haar) handen niet omdraaien. Velen in onze rijen zijn in het organiseren van al dat soort werk al getraind.

Maar zoals onze afdeling DEN HAAG het thans had aangepakt was wel heel bijzonder. Daar zorgde men voor niet meer of minder dan een zgn. 'Rodeofeest', daarbij geïnspireerd door ervaringen in Indonesië en Australië.

Op 31 oktober was er een paardenshow, uitgevoerd door leerlingen van de rijschool Van der Velde te Scheveningen, o.l.v. Buffalo Bill en afgewisseld door allerlei cowboyspelen. Honderden kinderen hebben volop genoten! De volgende dag opende voorzitter C. M. Swiebel, in tegenwoordigheid o.m. van een vertegenwoordiger van het Ministerie van Maatschappelijk Werk en van het CCKP het eigenlijke Rodeofeest. Prachtvolle artikelen, in hoofdzaak door dames uit Indonesië vervaardigd, werden verkocht, terwijl de attracties uiteraard in het teken van 'het Wilde Westen' stonden. De avond werd besloten met een cowboybal, onder aanmoediging van de 'Texas Fiddlers' uit Delft.

Gedurende de hele fair konden de gasten zich te goed doen aan typische gerechten en dranken. Ondanks de stromende regen was er een bevredigend aantal bezoekers. Een voorbeeld ter navolging!

De Nederlandse Vereniging voor Maatschappelijk Werk

vraagt

Gezinsverzorgster

Salariëring volgens rijksregeling.

Brieven (ook om inlichtingen) richten aan: mevrouw M. Bakker-Woest, Rabenhauptstraat 59, Groningen.

GEZINSVERZORGING

EEN STUK PRAKTISCH MAATSCHAPPELIJK WERK!